

ու անոր հաւանութեամբը խմբագրը-
ւած է յատուկ մի մասնաժողովի ձեռ-
քով որ միայն Ռուսերէ բաղկացած
չէր : Ինչպէս կարելի է այժմ որ
Ռուսեր՝ ենք ինքնին Հայոց եկեղե-
ցուն համար օրէնքներ դնեն : Այլ սա-
կայն կատարեալ իրողութիւն մ'է սա-
թէ ռուս կառավարութեան Լիւմիստի
մէջ ունեցած Պրոկուրորին հրամանով
սկսեց են արգէն ռուսերն լեզուով գրել
Սինոդի հաշիւները և շատ խնդիրներ
կան երեսի վրայ մնացած որոց հա-
մար կը նկատուի Ամեն Տեղակալ Սրբա-
զանք և վեհ. կաթողիկոսի գալտեան
կողմէ :

Գեր. Արիստակէս եպիսկոպոս Սեդ-
րակեան մարտ 23/4 ապրիլին այտեղ
հասաւ : Զատկական տօներն թիֆլիս
անցունելու համար : Մարտ 27/8 ապ-
րիլին մի տեսակցութիւն ունեցաւ կով-
կասի կառավարչապետ Պր. Շերեմե-
տիւի հետ : Կըսուի թէ կաթողիկոսի
գալուն նկատմամբ ալ տեղեկութիւն
ներ խնդրած է Սրբազանք Պր. Շե-
րեմետիւէն : յայտնելով թէ Լիւմիստ-
նի համար որչափ ստիպողական է Ա-
նոր ժամ յառաջ ներկայութիւնը :
բայց Պր. կառավարչապետը շատ քա-
ղաքավարի և միեւնոյն ժամանակ խու-
ստիպողական պատասխաններ տալով,
այն միտքն է յայտնել թէ իրեն ալ յայտ-
նի չեն Հայրիկ գալտեան ուշանալու
պատճառները :

Գեր. Սեդրակեան Սրբազանի Լի-
միստին վերագրածը յետաձգուած է
մինչեւ այս ամիս 15/27 :

Պր. ԿԼԱՏԵՍԹՈՒՆ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԽՆԴԻՐԸ

Յրանսական լրագիրներին մէջ կը
տեսնենք հետեւեալ հետադիրը .

Լոնտոն , 21 ապրիլ .

Պր. կառավարութեան անցած օր ըն-
դունեց Պր. Չերապը որ Կ. Պոլսեցի
Հայ է , արեւելեան լեզուներին ուսու-
ցիչ Օքսֆորտի Համալսարանին մէջ :
Պր. Չերապ Կ. Պոլսի մէջ ի դուր ամ-
բաստանուած լինելով թէ Տէրութեան
գէմ կը դաւադրէ , հինգ տարի յա-
ռաջ յաջողեցաւ Կ. Պոլսէն խոյս տալ
մի անգլիական անցած լիւթով որ անգ-
լիական դեսպան Սըր Ուիլիամ Զուայթ
իրեն տուած էր : Անգլիական շոգե-
նաւով հասաւ Լոնտոն ուր քիչ յետոյ
Օքսֆորտի մէջ ուսուցիչ անուանուե-
ցաւ :

Պր. կառավարութեան անցած օր զինք
ընդունելով անգլո-հայկական ընկե-
րութեան միւս անգամներին հետ , ը-
ստա իրեն . « Աղօթքը բռնէ որ իրան-
տական ինքնավարութեան խնդիրը
շուտով վերջնայ : Այդ ժամանակ կը
հաւատեմ ձեզ որ ձեր երկրի գոր-
ծերովը պիտի զբաղեմ և այնպէս պիտի
անեմ որ ձեր գծադրէ հայրենակից-
ներին վիճակը փոքր չլստէ բարւոքի : »

Պր. կառավարութեան այդ պատաս-
խան հաղորդուեցաւ Կ. Պոլսի :

ԿԵՆՏՐՈՆԵԱՆ ԽՄԲԻՆ ԳԱՅԸ

Թիֆլիսի կը նշանադրուին մեզ մարտ
28/9 ապրիլին .

Կուսուներենի և իւր խմբի գաղտա-
սանը որ փոխադրուած է Թիֆլիսի

դատական պալատը , պիտի սկսի ապ-
րիլ 8/20ին : Մեղադրուածներին խնդ-
րանքին համեմատ իրենց պաշտպանու-
թեան համար 4 փաստաբաններ նշա-
նակուած են պալատէն որոցմէ երկու-
քը Հայ են (Եւանդուկեանց և Ստեփա-
նով) և երկուքը Ռուս : Փաստաբան-
ները լաւերիցն են , սակայն յայտնի է
որ գրեթէ անպատրաստ են այս գա-
տի պաշտպանութեան համար . գեռ-
ժամանակ չեն ունեցած գործը քննե-
լու . 126 էջերէ կը բաղկանայ վճա-
գիրը միայն . ազագուրջութեան չէ տը-
ւած որ բոլոր փաստաբանները միեւ-
նոյն ժամանակ կարող լինէին ուսում
նասիրելու : Այսու ամենայնիւ յոյս կայ
որ փաստաբանները եթէ չկարողանան
բոլորովին արդարացունել , դոնէ պի-
տի կրնան թեթեւցունել սրտի ծնրը :

ՄԱՐՍՈՒԱՆԻ ՄԻՋԱԴԷՊԸ

Թէեւ Կ. Պոլսի ամերիկեան դես-
պանատան քարտուղար Պր. Նիւպե-
րի Մարտուանէն վերագրածին իր
տուած տեղեկագրով Թիւրքերին շու-
րի ուղած էր , բայց Սուլթան ամերիկե-
ան հիւպատոս Պր. Շէյքիթի զրկած
տեղեկագիրը սրբագրած է անոր սը-
խաղներ և ամերիկեան դեսպան Պր.
Թոմսըն համազուած է թէ Թիւրքերն
էին կրակ ձգողը որով Մարտուանի
ամերիկեան քոլէճի մէկ մասը այրուե-
ցաւ : Պր. Թոմսըն մի ազգու ծանու-
ցագիր զրկելով Բ. Դրան , վճարելիք
հաշիւն ալ ներկայացուցեր է : Կըսուի
թէ Բ. Դրանը յօժարեր է վճարել 500
օսմ. սակի (11,500 ֆր.) այրուած շէն-
քին համար :

Մարտուանի քոլէճի հայ վարժապե-
տներն երկուքը Գաղաթիւս տարուեր
են դատուելու համար , ամբաստան-
ւելով որ իւր թէ մաս ունեցած են
խռովայնոյ յայտարարութիւններ
փակցունելու գործին մէջ : Այդ վար-
ժապետներէ մին ճանապարհին մեծեր
է արգէն , իրեն տրուած նեղութիւն-
ներին չզիմանալով : Միւսը , Պր. Թո-
մսեան , որ մեանողէն աւելի մեծ է
տարիքով և աւելի պնդակազմ , մի տա-
ժանիկ ճանապարհորդութենէ յե-
տոյ ողջամբ հասեր է Գաղաթիւս : Պր.
Թոմսեան ամուսնացած ալ է . իր
կին մի Յրանսուհի է շատ լաւ ընտա-
նիքէ :

ՀԱՅԵՐ Ի ԹԻՒՐԻԱ

Իզմիրի մէջ Հոգատար-Որբախը-
նամ Միացեալ ընկերութիւնը մի Որ-
բանոց բացեր է ուր ժողովելով ազգատ
և որբ աղջիկներ , անոնց կրթութեան
հոգ պիտի տան , առայժմ միայն ուս-
ման , գտական պիտոյքներէ , կարեւ-
ձեւի և հագուստի պէտքերը ձրի մա-
տակարարելով և հետզհետէ իւր կա-
րողութեան ներածին համեմատ պիտի
ընդարձակէ իւր գործունէութեան
շրջանակը :

Բացման հանգէսը կատարուած է
ապրիլ 1/13ին Գեր. Առաջնորդ Ներ-
սէս Ծ. վարդապետի նախագահու-
թեամբ : Հանդիսին ներկայ գտնուած
են նաեւ 6 որբուհիներ որոնք Որբա-

նոցին ընդունած առաջին սաներն են :
Այս մարդասիրական գործի գլուխ
կանգնած են Զմիւռնիաի Հայուհիները :

ՀԱՅԵՐ ՅԱՄԵՐԻԿԱ

Ուսարթէն կը գրեն հետեւեալը .

Մի քանի միջուանդ բողոքակա-
նայ և իրենց հետեւորդ շինելու յա-
ջողած մի քանի հնչակիստ լուսաւոր-
չականաց վերջերս այտեղ յարուցած
խռովութիւններուն հակառակ , Ս.
Զատիկի տօնը շատ փառաւոր կերպիւ
տօնեցինք . եկեղեցին լի էր խոտն
բազմութեամբ այնպէս որ գասը և
գաւթի մինչեւ փողոցին դուռը խռու-
նուած էր բազմութիւնը և տեղ չկար
կենտրոն . 100է աւելի Հայեր շրջակայ-
ներէն եկած էին և 300 տղար ալ հա-
ոյթ ունեցաւ եկեղեցին , անցեալ
տարուէն շատ աւելի : Գիտեմ , Գա-
րիէլեանի լիտի թերթը կարգաւոր ու-
րիշ տեղեր շատ յուզուած կը լինին
ամենք և կը հետաքրքրուին տեղեկու-
նալու ինչոյն մանրամասնութեանց .
բայց և այնպէս կը կարծեմ որ բան-
խմայ ընթերցողաց համար արգէն
պարզուած և յայտնուած կը լինի այդ
ճիշդութեան խմբակի ծրագիրն ու
գործունէութիւնը . իսկ այնպիսի ու-
ղարկներուն որոնք աչք ունին ու
չեն տեսներ , սկանչ ունին ու չեն լը-
սեր , շատ դժուար է բան հասկցունել ,
պէտք է երկարօրէն և միշտ գրել որ
իմ ժամանակս չներեր . առայժմ այս-
չափ կըսեմ որ այդ ճիշդութեան ծրա-
գիրն է այս որ երբ կը տեսնեն թէ ի-
րենց շար տնկալութեան չեն հասնիր ,
կըստին աշխատել խռովայնոյ ազմու-
նելով սուտ ու սխալ լուրեր չորս
կողմ տարածել կամ ուրիշ անպար-
կեշտ միջոցներով հրապարակել վրդու-
վիլ , վրէժ մը բուծած ըլլալու համար :

ՆԱՄԱԿ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԷՆ

Կալկաթա , 10/22 մարտ 1893
(Եար. 69րդ րուսի ևս վերջ)

Յետ որոյ յոտն յարեաւ Պր. Թո-
րոս բազմահմուտ Աստուածաբանն մեր
և ի տեսակէ իրիք ընթերցաւ հայե-
րէն բազմատող և հմուտից ճառ ինչ
ի լեզու աշխարհիկ որ գրեաթէ տեւ-
եաց ժամ մի և նոյնպէս բուռն ծափա-
հարութեան արժանացաւ :

Ժամանակն ընդ արամադրու-
թեանն չներէ ինչ երկարօրէն գրել
զամենայն նիւթոյն ճառախօսութեան
Պրն. Թորոս Աստուածաբանին , այլ
զայս միայն ասեմ թէ ճառն ողջոյն (1)
համեմալ էր ազգասիրութեան և ան-
հուն կրօնասիրութեան աւելում , որ
ոչ սակաւ գնահատելի է յաջս անկեղծ
և անձնուէր ազգասիրաց :

Չկրնաւարման ճառախօսութեան
Պրն. Թորոսի , երգեցիկ խումբն եր-
գեաց նոյնպէս ի ձայն ներդաշնակ ըզ
հանրալուր երգն հոգեւոյն քերթողին
Մեհրովայն թաղեալեանի որ յանուն
երկրորդ նախահօրն ազգիս Մեծին
Արամայ աշխարհաստանին « Արամ

(1) Այդ ընտիր ճառ ամբողջովն հը-
րատարակուած է արգէն Արմենիայի նա-
խորդ թիւերին մէջ : ԽՄԲ .

երգ » յորջորջեալ և որ ունի զայս օրի-
նակ « Մեր քաջ Հայոց զօրութիւն , վեր-
կացէք , ասաց Արամ » կայրն . . .
որ նոյնպէս բուռն ծափահարութեան
հանդիսականացն արժանացաւ :

Յետ որոյ սկսաւ համեստ պարգե-
ւաբաշխութիւնն ի ձեռն Պատուելուհի
Տիկին Յարութիւն Գ. Արգարեանի
որ բարեհաճեցաւ բաշխել զսակաւու-
թիւ ընծայն աշխատասէր և ուսում
նասէր աշակերտացն ճեմարանին , ըս-
կեալ ի նախակրթական դասուէն ցը-
րարձրագոյնն , թուով իւր հնգետա-
սան պարգևատուք , որք ուրախ և
զուարթակն գիւմք եկեալ ստանալին
զպարգեան և դատնային ի տեղիս իւր-
եանց ի միջի ծափահարութեան հան-
գիսականացն :

Չկրնի որոյ կոչեցաւ և իմ աննշան
անուն որպէս պարգևատու , յորժամ
և ես գնացեալ առ նախագահն ըն-
կալայ ի նմանէ զոսկի շքանշան ինչ
հանդերձ վկայականաւ փառն առա-
ջին կարգի ընթացաւարտ գտանելոյն
ի կառավարական քննութեանն 1891
ամին , որոյ փառն նուիրելու մետալն
այն ոսկի , զինի յետաձգման մերձ եր-
կուց ամաց փառն ինչ ինչ պատճառ-
աց . այլ ասացեալ է և իրաւամբ
« Թէ լաւ է անագան ուրեմն քան եր-
բէք » :

Յաւարտ պարգևաբաշխութեանն
զարձեալ խօսեցաւ նախագահ պա-
րոն և ապա փակեցաւ հանգէսն՝ ոչ
« պահպանելով » որպէս անկ էր , այլ
հանրային անգղիական երգոյն որ ա-
րեւատութիւն մաղթէ փառն վեհա-
փառ Դիւնային և որ քաջամանթ է
բազմայն :

Ներուսն հայցեալ փառն բազմատող
գրութեանն որ անգր քան զշափն եր-
կարեցաւ , ինչոքեմ բարեհաճեալիք
հիւրընկալել զայս յէջս պատուական
թերթիկ եթէ արժան գատիցէք հը-
րատարակութեան , նպատակ իմ գո-
լով որպէս զի և հետուոր ազգայինք
մեր ծանօթս և տեղեկս լիցին զհան-
գամանաց և զյուսակից շարժմանց
Հնդկահայոց յիւր ազգայինս :

Մ. Յ. Ս.
Նոր Զուգայեցի

ՆՈՐ ԵՐԿՐԱՇԽՈՒԹԻՒՆ

Քարբերդի կառավարութիւնը
մարտ 31 (ապրիլ 12) թուականու
հետագրած է Ներքին գործոց նախա-
րարութեան թէ մարտ 29ին Մայր-
թիւղ մէջ իրիկուսն ժամ 10 1/2ին թըն-
գանթի ձայնէն աւելի ահուկի որու
տուժ մը խմացուելով , յետ քննութեան
հաստատուէր թէ այդ սրտուժ յա-
ռաջ եկած է Մայրթիւղէն վեց ժամ
հետո Գոլթա քար գիւղին վրայ գըտ-
նուած խոշոր լիւրան մը պոյթով մէն :
Այդ միջոցին նոյն գիւղին մէջ տուն
մը փլչելով մէջը գտնուած հինգ ան-
ձերէ երեքը մեռեր ու երկուքը վի-
րատուեր են , 120ի չափ անտառնք
փրատակաց տակ մնացեր են : Նոյն
գիւղերը ժամ 5.20ին Մայրթիւղ քա-
ղաքին մէջ ահարկու որոտումով սու-
տիկ ցնցում մը զղացուեր է : Տակաւ
սին տեղեկութիւն տաւուած չէ թէ
այս ցնցում շրջակայից մէջ ալ զղաց-
ւած է :

իրանափ Գէֆաոս քաղա-
էն եկած հեռագիրները կիմն-
ունեն թէ ապրիլ 23ին Օրան-
խանների (մկիւսանգ բարձրա-
աններ) խումբեր տարածուել են
բոլոր քաղաքի կաթիլիկական թաղե-
ին մէջ և առնների պատահանները
որտակել են : Բազմաթիւ ձերբա-
լուծիւններ եղած են : Ապրիլ 24ին
արձակ աւերակալութիւններ եղել

